

Co dělají ženy na fotografii?

Vzdělávací cíl: Žáci si při analýze fotografie uvědomí jeden z dopadů první světové války na společnost (ženy pracují v mužských profesích). Na příkladu konkrétní technologické změny (vynález kompresorové ledničky) vnímají širší dopad moderní techniky na společnost.

Klíčová slova: první světová válka, každodennost, dějiny žen, trvání a změna, popis fotografie, 1914–1918, 1918

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIE (3 min.)

Prohlížení fotografie pomocí lupy.

Na snímku z 16. září 1918 jsou zachyceny mladé ženy, které v americkém velkoměstě rozvázejí led. Tato informace není žákům zpočátku dostupná. V první fázi jde o dojem ze snímku.

Bližší informace o snímku naleznete na webu [National Archives USA](https://www.archives.gov).

2 ANALÝZA FOTOGRAFIE (5 min.)

Označování postav a prvků, popis situace zachycené na snímku.

Žáci označují postavy dvou žen, mohou komentovat jejich „mužské“ oblečení. Popisují objekty, s nimiž ženy manipulují. Nemusí nutně rozpoznat, že se jedná o led. Popisují i další prvky (nástroje, dřevěný vůz, vozovka, muž v pozadí).

3 POPIS DĚNÍ NA FOTOGRAFII (6 min.)

Zápis do textového pole.

Žáci zatím stále nemají k dispozici popisku, a tak jen volně, bez znalosti kontextu, odhadují, co se na fotografii děje. Učitel podněcuje historickou představivost žáků (K čemu tak mohli lidé využívat led?).

4 ČETBA POPISKU A DOPLNĚNÍ ANALÝZY FOTOGRAFIE (6 min.)

Fotografie s označenými postavami a prvky je doplněna o popisek, který osvětluje časové a místní souvislosti. Žáci získávají základní informace o ledařství. Doplnují do fotografie nové informace.

Žáci by měli zohlednit kontext války. Pokud neurčili objekty jako led, opravují své hypotézy. Informace o zániku povolání ledařů by je měly vést k úvaze nad použitím ledu (při skladování potravin).

5 INTERPRETACE (5 min.)

Žáci do textových polí odpovídají na dvě závěrečné otázky a shrnují výsledky pátrání: 🕒 Proč se zavážel led? 🕒 Proč tak těžkou práci dělaly ženy?

Žáci zohledňují kontext války. Muži jsou v roce 1918 ve válce, a tak ženy mohou (musí) pracovat i v tradičně mužských profesích. Válka tímto podnítila celkovou proměnu společnosti ve směru rovnoprávnosti mužů a žen. Pokud mají žáci problém zavážení ledu zasadit do historických souvislostí, může učitel doplnit další informace. Před rozšířením kompresorových ledniček se potraviny buď rychle spotřebovaly, nebo chladily ve sklepích s pomocí ledu. První lednička vznikla v USA v roce 1911. Do sériové výroby se prosadily až v roce 1927 (model Monitor Top firmy General Electrics). Jedná se o jednu z nejrychleji přijatých technologických inovací, která rychle rozšířila do většiny amerických domácností.

Další možnosti zapojení do výkladu:

- a) Učitel může doplnit další příklady dopadů první světové války na práci žen. Prosadily se v profesích, které byly dosud vyhrazeny mužům. Týkalo se to nejen zaměstnání s vysokými nároky na vzdělání (lékařky), ale též těžké fyzické práce v továrnách.
- b) Zapojení rodinné paměti. Žáci pátrají, jak se měnily běžné domácí práce vlivem technologií (jak se pralo bez automatické pračky, jak se telefonovalo před nástupem mobilních telefonů). Obdobné příklady rozvíjejí představy žáků o proměnách životního stylu v 20. století a o dopadu moderních technologií na společnost.